

Τα Δάκρυα της Μετανοίας

/ Ορθόδοξη πίστη / Πεμπτουσία

Υπάρχουν κι άλλα δάκρυα, για τα οποία ευρύτατος λόγος γίνεται στην Αγία Γραφή. Είναι τα δάκρυα της μετανοίας.

Χωρίς αυτά θα ήταν αδύνατη η σωτηρία του ανθρώπου. Εύκολα κανείς γλιστράει στο κακό. Σκλαβώνεται από την αμαρτία. Ξεσχίζει την ψυχή του στα θανατηφόρα αγκάθια της. Και τότε ένα μέσο θεραπείας υπάρχει. Τα θερμά δάκρυα της αληθινής μετανοίας. Ο Δαβίδ αμάρτησε τόσο βαριά. Η μετάνοιά του όμως και τα ποτάμια των δακρύων του, τον έφεραν και πάλι στο Θεό. Αστείρευτες είχαν γίνει των ματιών του οι βρύσες. «Λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνήν μου βρέξω». έλεγε με βαθειά συντριβή (Ψαλμ. στ', 7). «ἔγενήθη μοι τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς...» (Ψαλμ. μα', 4). Οι ψαλμοί αυτοί της μετανοίας του «καλλιπενθούς» Δαβίδ έγιναν άριστοι βοηθοί, σωστοί ανελκυστήρες, για να σηκώνονται από τα βάραθρα του κακού τόσες και τόσες πεσμένες ψυχές.

Θυμηθείτε τον Απόστολο Πέτρο. Σε μια στιγμή αδυναμίας αρνήθηκε τρεις φορές τον Θεό Διδάσκαλό του. Συνέρχεται όμως. Μετανοεί. Συντρίβεται η ψυχή του. «...καὶ ἔξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς» (Ματθ. κστ', 75). Κλάψε λοιπόν Πέτρε.

Κλάψε, αφού ο Θεός σου έδωσε «την χάριν των δακρύων» (Μ. Αθανάσιος). «Ο Απόστολος Πέτρος έκλαψε πικρά για το αμάρτημά του έχυσε περισσότερα δάκρυα από όσα είχε χύσει, αφότου υπήρχε στον κόσμο αυτό», όπως έλεγε ο Μωριάκ. Και ο Παπίνι προσθέτει: «Το κλάμα του Πέτρου ξέπλυνε για πάντα το στόμα, που αρνήθηκε». Αυτό το κλάμα είδε ο Χριστός και τον ανεγνώρισε και πάλι μαθητή Του. Και ρωτάει ένας σύγχρονος εκκλησιαστικός συγγραφέας:» Ποια ήταν η διαφορά του Ιούδα από τον Πέτρο; Ο πρώτος δεν μπόρεσε να κλάψει· και χάθηκε. Ο δεύτερος έκλαψε και σώθηκε».

Το ίδιο και η «αμαρτωλός» γυναίκα, την οποία μας θυμίζει κάθε Μ. Τρίτη η Εκκλησία μας. «...Κλαίουσα, ἥρξατο βρέχειν τοὺς πόδας Αύτοῦ (του Χριστού) τοῖς δάκρυσι...» (Λουκ. ζ' 38). Με απαράμιλλη τέχνη η Κασσιανή ζωγραφίζει τη μετάνοια της γυναίκας αυτής. Στο στόμα της βάζει τα λόγια εκείνα, που έχουν μείνει πλέον αθάνατα: «Δέξαι μου τας πηγάς τῶν δακρύων...». Και σε ένα άλλο τροπάριο της ακολουθίας της Μ. Τρίτης ακούμε: «μή μου τά δάκρυα παρίδης, η χαρά τῶν Ἀγγέλων». Και έτσι η πρώην αμαρτωλή λούζεται στο πνευματικό λουτρό των δακρύων της· σε πνευματικές πηγές. Και γίνεται λευκή σαν το κρίνο. Καθάρια σαν τα γάργαρα νερά.

«Τα δάκρυα της μετανοίας είναι το «δεύτερο βάπτισμα της ψυχῆς». Διδάσκουν οι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Και μιλάνε για τον «νιπτήρα της αμαρτίας»· που είναι το μυστήριο της μετανοίας και τα δάκρυα. «Καὶ δάκρυον στάξαν ἵσοδυναμεῖ λουτρῷ παλλιγγενεσίας και ἐπανάγει τὴν χάριν...», έγραφε ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης. Στα δάκρυα καταφεύγουν τόσοι και τόσοι, για να λευκανθούν από το ρύπο της αμαρτίας. «Δακρύων ὅμβρους» «προσάγουν» στο Νυμφίο Χριστό. Και προσπαθούν «...δάκρυσιν ἔξαλεψαι...τῶν πταισμάτων το χειρόγραφον...». «Όταν αμαρτήσεις βαριά, στείλε στο Θεό ως μεσιτεία τα καυτά σου δάκρυα» συμβουλεύει ο Άγιος Κυπριανός. Η εκκλησιαστική ιστορία μιλάει για τους «προσκλαίοντας». Για τους χριστιανούς, δηλαδή εκείνους, που όταν έπεφταν σε βαριά αμαρτήματα δεν έμπαιναν μέσα στο ναό. Στεκόντουσαν έξω από την πόρτα και με θερμά δάκρυα παρακαλούσαν, όσους προχωρούσαν μέσα, να προσευχηθούν στο Θεό γι' αυτούς.

Και πόσα αλήθεια! Πόσα δεν κατορθώνονται με της μετανοίας τα ειλικρινή δάκρυα! Μεγάλη η δύναμη τους. «Παντοκράτορ Κύριε, οἶδα πόσα δύνανται τα δάκρυα» ψάλλει ο υμνωδός. «Οὐδεμίᾳ ἐστί κακία, μη διαλυομένη τοῖς σωτηρίοις δάκρυσι τῆς μετανοίας». Γράφει ο όσιος Νείλος. Και ο Στηθάτος προσθέτει: «Τα δάκρυα της μετανοίας είναι σαν ποτάμι, που πλημμυρίζει και ξεθεμελιώνει όλα τα κάστρα της αμαρτίας». Είναι ένα ζεματιστό νερό-ένα άλλο «υγρό πυρ»- που κατακαίει το κακό και καθαρίζει την καρδιά. Ο Σατωβριάνδος παρέτερησε:

«Χρειάζονται χρόνια μετανοίας, για να σβήσουμε ένα πταίσμα μας από τη μνήμη των ανθρώπων. Για τον Θεό όμως αρκεί ένα και μόνο δάκρυ». «Πολύ το πύρ τῆς ἀμαρτίας και ὀλίγω δακρύω σβέννυται». Βεβαιώνει και ο Ἅγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Και προσθέτει: Με τα δάκρυα της μετανοίας «...τό ἐκ τῶν ἀμαρτημάτων ἀφανίζεται σκότος...». Και αλλού: «Ούδεν οὕτω συγκολλᾶ και ἐνοῖ τῷ Θεῷ, ὡς τά τοιαῦτα δάκρυα». Δηλαδή τίποτε δεν συγκολλάει με το Θεό, όσο της μετανοίας τα δάκρυα. Σε μια άλλη ομιλία του ο ιερός Χρυσόστομος ονομάζει τα δάκρυα της μετανοίας φιλοσοφίας δάκρυα: «Ταῦτα φιλοσοφίας τά δάκρυα». Με αυτά εξαγιάζεται η ψυχή. Και «αν το δάκρυ είναι δείγμα υγείας για το μάτι, είναι όμως σημείο εξυγιάνσεως για την ψυχή». Και αν τα δάκρυα, που αναφέραμε στην αρχή, ανακουφίζουν τον ἄνθρωπο, τα δάκρυα της μετανοίας τον λυτρώνουν. Δάκρυα σωτήρια. Έχουν λοιπόν μεγάλη αξία. «Τα βουρκωμένα μάτια είναι τα ωραιότερα για το Χριστό», γράφει κάπου ο Γάλλος ποιητής Ροστάν. Είναι τα ευεργετικότερα για τον ἄνθρωπο. Και πολύτιμα μπροστά στο Θεό. «Ο ουρανός πανηγυρίζει περισσότερο για το δακρύβρεχτο πρόσωπο ενός αμαρτωλού, παρά για το λευκό ιμάτιο εκατό εναρέτων» λέγει ο Β. Ουγκώ. Και ο θείος Χρυσόστομος κήρυττε: «Ούδεν ἥδιον ὄφθαλμῶν δεδακρυσμένων».

Μια Περσική παράδοση λέει τα εξής: Κατέβηκε κάποτε ένας Άγγελος στη γη. Για να βρει και να φέρει στον ουρανό ό,τι εκλεκτότερο υπάρχει σ' αυτή. Πρώτα έφερε μερικές σταγόνες από τον τίμιο ιδρώτα ενός γεωργού. Κατόπιν τα δάκρυα μιας πονεμένης μάνας, που έκλαιγε απαρηγόρητα στη προσκέφαλο του ἄρρωστου παιδιού της. Τέλος μερικές σταγόνες αίμα από ένα παλικάρι, που ξεψυχούσε στο πεδίο της μάχης. Τα είδε όλα αυτά ο Θεός με συμπάθεια. Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο ακόμη πιο σπουδαίο, λέει στον Άγγελο. Άνοιξε εκείνος τα φτερά του και ξανακατέβηκε στη γη. Και ενώ συλλογιζόταν, ποιο άραγε να είναι το πολυτιμότερο πράγμα, άκουσε κάποιον, που έκλαιγε και έχυνε πυκνά δάκρυα μετανοίας. Γρήγορα τα έφερε στον ουρανό. Α! μάλιστα, είπε ο Θεός. Αυτά τα δάκρυα είναι ό,τι πολυτιμότερο υπάρχει πάνω στη γη.

Απόσπασμα από το βιβλίο
«Δροσοσταλίδες της καρδιάς»,
επισκόπου Νικηφόρου,
Μητροπολίτου Λευκάδος και Ιθάκης